

ข้อเสนอ
การป้องกันเด็กและเยาวชน
จากการพนันฟุตบอลผ่านช่องทางออนไลน์



โครงการขับเคลื่อนสังคมและนโยบายสาธารณะเพื่อลดผลกระทบจากการพนัน

มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ



การป้องกันเด็กและเยาวชนจากการพนันฟุตบอลผ่านช่องทางออนไลน์

ความสำคัญของปัญหา สถานการณ์และแนวโน้ม

ข้อมูลจากการศึกษาวิจัยสถานการณ์การพนันในประเทศไทยโดยสถาบันวิชาการต่าง ๆ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๓ จนถึงปัจจุบัน พบข้อมูลสอดคล้องกันว่า มีเด็กและเยาวชนเข้าสู่วงการพนันมากขึ้นเรื่อย ๆ ข้อมูลล่าสุดจากการศึกษาสถานการณ์ พฤติกรรม และผลกระทบการพนันในประเทศไทย โดย ดร. พิณิจ ลาภธนา นนท์ และคณะ ระบุว่า เยาวชนร้อยละ ๔.๑ หรือประมาณ ๑.๙ ล้านคนเคยเล่นการพนัน โดยนิยมเล่น หวยใต้ดิน สลากกินแบ่งรัฐบาล ไพ่ พนันฟุตบอล และไฮโล ตามลำดับ เหตุผลที่เล่นเพราะต้องการเลี้ยงชีพ และเพื่อความสนุกสนาน โดยสถานที่เล่นพนันครั้งแรก ๆ คือบ้านหรือละแวกบ้าน และในสถาบันการศึกษา ข้อมูลนี้สอดคล้องกับผลการสำรวจของศูนย์เครือข่ายวิชาการเพื่อสังเกตการณ์และวิจัยความสุขชุมชน (ศูนย์วิจัยความสุขชุมชน) มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ที่ระบุว่า มีเด็กและเยาวชนไทยเข้าสู่วงการพนันกว่า ๒,๓๘๘,๐๔๘ คน โดยกลุ่มอายุ ๑๘-๒๔ ปี เคยเล่นการพนันมากถึงร้อยละ ๒๒ ขณะที่กลุ่มอายุ ๑๒-๑๗ ปี เคยเล่นพนันร้อยละ ๑๒ ทั้งนี้ข้อมูลที่น่าเป็นห่วงคือ ความถี่ในการเล่นพนัน โดยกลุ่มอายุ ๑๒-๑๗ ปี เฉลี่ย เล่นเดือนละ ๕ ครั้ง อายุ ๑๘-๒๔ ปี เดือนละ ๖ ครั้ง

เด็กและเยาวชนไทยในวังวนพนันฟุตบอล

ปัจจุบันมีเด็กและเยาวชนไทยเข้าสู่วงการพนันฟุตบอลมากขึ้น งานวิจัยเชิงสำรวจของหลายสถาบัน ระบุตรงกันว่า นับจากการแข่งขันฟุตบอลโลกตั้งแต่ปี ๒๕๔๕ เป็นต้นมา กลุ่มเด็กและเยาวชนเข้าสู่วงการ เล่นพนันฟุตบอลมากยิ่งขึ้น อาทิ ผลการสำรวจพฤติกรรมการพนันบอลของเด็กและเยาวชนปี ๒๕๔๙ โดย สถาบันรามจิตติ พบข้อมูลที่น่ากังวลว่า เด็กประถมศึกษากว่าสามแสนคนติดการพนัน ส่วนเด็กมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ประมาณ ๑.๑ ล้านคนติดการพนันฟุตบอล และเป็นการเล่นชนิดขาประจำ การสำรวจพบอีกว่าในการแข่งขันฟุตบอลแต่ละนัดเด็กแทงพนันครั้งละ ๑๐๐ บาทไปจนถึง ๑,๐๐๐ บาท หรือ เฉลี่ยคนละ ๑๐๐-๒๐๐ บาทต่อการแทงฟุตบอล ๑ นัด ทำให้มีเงินสะพัดอย่างต่ำ ๒๐๐-๓๐๐ ล้านบาท ต่อถี่ย้ำความรุนแรงของปัญหาจากรายงานผลการเปรียบเทียบการเล่นพนันฟุตบอลของเด็กและเยาวชนทั่วประเทศปี ๒๕๔๙ กับปี ๒๕๕๐ โดยสถาบันรามจิตติที่พบว่า เด็กและเยาวชนทุกระดับเล่นพนันบอลเพิ่มมาก

ขึ้น ผลการศึกษาพบว่า ภาคที่มีเยาวชนเล่นพนันบอลมากที่สุดอันดับ ๑ คือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อันดับ ๒ ภาคเหนือตอนล่าง อันดับ ๓ กรุงเทพฯ และปริมณฑล อันดับ ๔ ภาคกลาง และอันดับ ๕ ภาคตะวันออก

ในส่วนของภาคประชาสังคมนั้น ข้อมูลการสำรวจของเครือข่ายรณรงค์หยุดการพนัน มูลนิธิเครือข่ายครอบครัวพบว่า มีเด็กและเยาวชนในกรุงเทพฯ ที่เคยมีประสบการณ์ในการเล่นการพนันสูงถึงร้อยละ ๖๔ โดยการพนันที่นิยมมากที่สุดคือ การพนันฟุตบอล รองลงมา คือ เกมออนไลน์ โดยแหล่งพนันฟุตบอลที่เด็กและเยาวชนนิยมเล่นมากที่สุด คือ เพื่อนร้อยละ ๓๙.๘๔ รองลงมาคือโต๊ะพนันบอล ร้อยละ ๑๘.๗๐ และเล่นพนันบอลผ่านช่องทางออนไลน์ ร้อยละ ๕.๒๙

ปัจจุบันเด็กและเยาวชนสามารถเล่นพนันฟุตบอลได้ในทุกลีก (League) ทั่วโลกได้ทุกวัน โดยมีข้อมูลอัตราต่อรองนำเสนอมานานหลายช่องทาง ทั้งจากหนังสือพิมพ์กีฬา ทีวีสตาร์เทียม และเว็บไซต์ ทั้งนี้รูปแบบการเล่นพนันฟุตบอลในอดีตเน้นแทงเดิมพันผ่านโต๊ะพนันฟุตบอล โดยมีเด็กเดินไปเพื่อป้องกันเจ้ามือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ และเพื่อให้สามารถเข้าถึงเยาวชนรวมทั้งกลุ่มคนที่เล่นการพนันฟุตบอลได้ทั่วถึงมากที่สุด ซึ่งโต๊ะพนันฟุตบอลมักตั้งอยู่ในแหล่งอบายมุขหรือบริเวณใกล้เคียงๆ สถานศึกษา เพื่อให้สะดวกกับกลุ่มเยาวชนที่กำลังอยู่ในช่วงวัยเรียน อย่างไรก็ตามแนวโน้มรูปแบบของการเล่นพนันฟุตบอลได้เปลี่ยนแปลงเป็นการเล่นพนันผ่านช่องทางออนไลน์มากขึ้น ดังคำที่ว่า “เล่นทุกลีก เล่นทุกวัน ง่ายแค่มีคลิก” เพราะสามารถหลีกเลี่ยงการควบคุมดูแลจากผู้ปกครอง เพียงผู้เล่นสมัครผ่านระบบออนไลน์เพื่อรับรหัสผ่าน โดยผู้เล่นการพนันแต่ละคนจะมีเลขที่บัญชีธนาคารพาณิชย์ จากนั้นจะมีการฝากเงินไว้ในบัญชีของตน และเมื่อต้องการแทงพนันฟุตบอลออนไลน์ จึงใช้บัญชีดังกล่าวในการหักเงินในกรณีที่เสียพนัน หรือรับเงินโอนเข้าบัญชีกรณีแทงถูก

ปัจจัยส่งเสริมการพนันฟุตบอลของเด็กและเยาวชน

สาเหตุที่การพนันฟุตบอลได้รับความนิยมจากเด็กและเยาวชนนั้น ธนาคม พจนาพิทักษ์และคณะ¹ ได้ทำการศึกษาทบทวนปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลให้เกิดการเล่นการพนัน อันได้แก่ สภาพแวดล้อม ครอบครัว แรงจูงใจจากสื่อ การศึกษา การควบคุมบังคับใช้กฎหมาย ฯลฯ พบว่า **อิทธิพลของสื่อเป็นปัจจัยหนึ่งที่มี**

¹ ธนาคม พจนาพิทักษ์ และ วิโรจน์ ศรีหิรัญ.บทบาทและอิทธิพลของนักพากย์ฟุตบอลและคอลัมน์ฟุตบอลที่มีต่อการเล่นพนัน (๒๕๕๔) พุตบอลของเยาวชน

ความสำคัญอย่างยิ่ง ผ่านการชี้แนะของสื่อมวลชน ตั้งแต่คอลัมน์นิสต์ในหนังสือพิมพ์ ผู้วิเคราะห์และพากย์กีฬาทางสถานีวิทยุ ผู้ดำเนินรายการวิเคราะห์การแข่งขันในสถานีโทรทัศน์ดาวเทียม หรือเนื้อหาข่าวทั่วไปในหนังสือพิมพ์กีฬา ซึ่งเน้นการบอกรายละเอียดอัตราต่อรองของบริษัทรับพนันถูกกฎหมายในต่างประเทศ และการวิเคราะห์ที่เร้าอารมณ์ผู้อ่านหรือผู้ฟังจนคล้อยตามกับบทวิเคราะห์ที่เสมือนชี้ชวนให้เข้าไปเล่นการพนันฟุตบอล งานวิจัยนี้ค้นพบว่าคอลัมน์นิสต์ฟุตบอลมีบทบาทในการโน้มน้าวชักจูงใจมากที่สุด คือมีการส่งสัญญาณที่เกี่ยวข้องกับการเล่นพนันฟุตบอลอย่างมาก เนื่องจากมีการวิเคราะห์วิจารณ์เกม อัตราการต่อรอง และการทายผลการแข่งขัน งานวิจัยค้นพบว่ากลุ่มวัยรุ่นส่วนใหญ่ที่เล่นพนันสนใจเล่นพนันโดยใช้ข้อมูลจากสื่อหนังสือพิมพ์กีฬาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเล่นพนัน

ส่วนปัจจัยที่ทำให้การพนันฟุตบอลผ่านช่องทางออนไลน์ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ มาจากการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตอย่างรวดเร็วและสะดวกผ่านโทรศัพท์มือถือแบบสมาร์ตโฟน แท็บเล็ต และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ² รวมทั้งจากพฤติกรรมของวัยรุ่นที่รักสนุกและแสวงหาความตื่นเต้นจากการเสี่ยงโชคและการเลียนแบบเพื่อน นอกจากนี้ผลการวิจัยล่าสุดในปี ๒๕๕๖ หัวข้อ ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับทัศนคติ และพฤติกรรมการเล่นการพนันของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ³ ยืนยันว่า ยิ่งเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการพนันจากสื่อประเภทต่างๆ ทั้งสื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ สื่อบุคคล และสื่อใหม่มากเท่าใด ยิ่งมีทัศนคติเชิงบวกและจะเล่นการพนันมากขึ้นเท่านั้น เข้าข่าย “ยิ่งรู้ ยิ่งอยากเล่น” และยังพบอีกว่าเว็บไซต์และเฟซบุ๊กกลายเป็นสื่อใหม่ที่นักศึกษาใช้เพื่อหาข้อมูลเล่นการพนันมากขึ้น

ผลกระทบของการพนัน

๑. ต้นตอสู่อายมุขอื่น

จากการวิจัยเกี่ยวกับ Epigenetic and gambling addiction ที่ศึกษาพัฒนาการทางสมองของกลุ่มเยาวชน Under Age ของนานาชาติพบว่าการพนันเป็นต้นตอให้เยาวชนมีโอกาสเข้าสู่อบายมุขอื่น ดังนี้

- การพนันมีส่วนทำให้เด็กมีโอกาสติดเหล้า ๕ เท่า
- การพนันมีส่วนนำไปสู่การติดยาเสพติด ๖ เท่า
- การพนันมีส่วนนำไปสู่การนำไปสู่ความรุนแรงและการใช้อาวุธ ๖ เท่า

² ไพศาล ลิ้มสถิตย์ช .(๒๕๕๔) .ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายว่าด้วยการป้องกันและควบคุมการพนันออนไลน์

³ บุปผา ลาภะวัฒนาพันธ์ .(๒๕๕๖) .ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับทัศนคติ และพฤติกรรมการเล่นการพนันของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ .คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย .

- การพนันมีส่วนนำไปสู่การสูบบุหรี่ ๓ เท่า
- การพนันมีส่วนทำให้มีภาวะซึมเศร้า ๔ เท่า และทำให้มีโอกาสฆ่าตัวตายสูงขึ้น
- การพนันทำให้ทักษะในการใช้ชีวิตลดลง
- การพนันนำสู่การเป็นหนี้และการก่ออาชญากรรม

ข้อมูลของศูนย์วิจัยความสุขชุมชน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ปี ๒๕๕๓ ซึ่งให้เห็นลักษณะการทำสิ่งไม่เหมาะสมของเยาวชนที่ติดพนัน โดย ๖๑% ปล้นชิงทรัพย์หรือล่อลวงเงินจากคนใกล้ชิด ๑๒% ทำร้ายร่างกายคนใกล้ชิด ๙% ขายทรัพย์สินใช้หนี้พนัน ๗% ขายบริการทางเพศ ๖% พยายามฆ่าตัวตาย และ ๕% ค้ายาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมาย⁴

นอกจากนี้จากการศึกษาสถานการณ์และการป้องกันการลักลอบเล่นการพนันฟุตบอลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยกองวิจัยและพัฒนา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในปี ๒๕๕๓ พบว่า นักเรียน ม.๑-ม.๖ ที่เล่นพนันฟุตบอลใช้เงินสำหรับใช้จ่ายในชีวิตประจำวันไปพนันบอล แต่หากไม่มีเงินนักเรียนร้อยละ ๗๕ จะกู้เงินนอกระบบเพื่อใช้เล่นพนันฟุตบอล และแม้รู้ว่าการพนันฟุตบอลเป็นสิ่งผิดกฎหมาย ผู้เล่นพนันร้อยละ ๒๔.๒ ไม่กังวลที่จะถูกจับดำเนินคดี และพบว่าเยาวชนในเขตกรุงเทพฯ ร้อยละ ๙ จะเลือกใช้วิธีผิด ๆ เช่น ขายบริการหรือให้คนรักขายบริการเพื่อหาเงินมาใช้หนี้ และร้อยละ ๓ จะทำเรื่องผิดกฎหมายทั้งการขโมยหรือการค้ายาเสพติดเพื่อหาเงินมาใช้หนี้⁵

ผลกระทบต่อสมอง (สมองเสียหายถาวร)

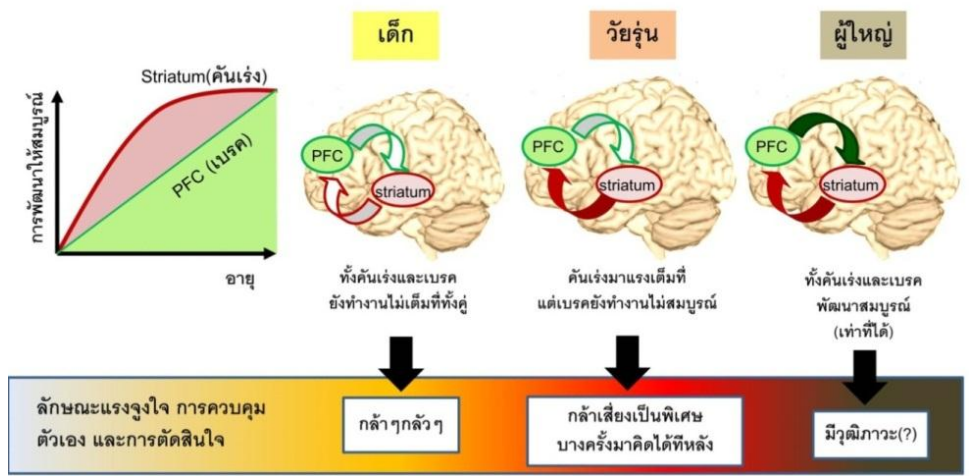
องค์การอนามัยโลกกำหนดให้พฤติกรรมติดการพนันเป็นความผิดปกติทางจิตชนิดหนึ่ง เรียกว่า Pathological Gambling หรือ โรคติดพนัน อากาโรคคือ แม้ผู้เล่นการพนันจะมีความทุกข์จากการเล่นพนัน แต่ก็หยุดไม่ได้ ยังคงต้องเล่นต่อไป

การพนันส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมและพัฒนาการของสมองของเด็กและเยาวชน งานวิจัยด้านการแพทย์ระบุชัดเจนว่า **การพนันสามารถทำลายพัฒนาการของสมองของเด็กและเยาวชนได้**

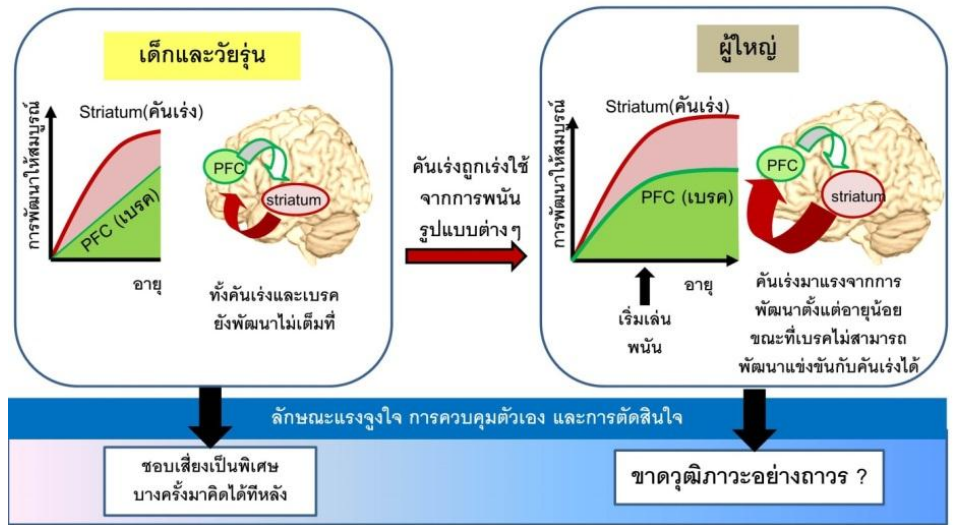
⁴ สุธาสิณี ทองลิ้ม.ทำไม่ต้องป้องกันเยาวชนจากการพนัน (๒๕๕๔) .

⁵ ศูนย์วิจัยความสุขชุมชน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ. พฤติกรรมและทัศนคติต่อการพนันฟุตบอลโลกปี ๒๕๕๓ : กรณีศึกษาประชาชนอายุ ๑๒-๖๐-ปี ในเขต กทม. และหัวเมืองใหญ่

อย่างถาวร จากงานวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการพนันและการทำงานของสมอง⁶ ซึ่งเป็นการทบทวนวิชาการเกี่ยวกับผลกระทบระยะยาวของการพนัน ระบุชัดเจนว่าสมองของเด็กและวัยรุ่นหากถูกกระตุ้นด้วยการพนันรูปแบบต่างๆ สมองส่วน striatum ซึ่งเปรียบเสมือนคันเร่งจะถูกใช้งานบ่อย เปรียบได้เหมือนเป็นการฝึกฝนตั้งแต่อายุน้อย ทำให้สมองส่วนนี้มีความไวในการทำงานมากขึ้น จนเป็นไปได้ว่าสมองส่วนหน้า ซึ่งเปรียบเสมือนเบรก ซึ่งพัฒนาช้ากว่าคันเร่งโดยธรรมชาติของช่วงวัยอยู่แล้ว ไม่สามารถพัฒนาแข่งขันกับสมองส่วนคันเร่งได้ อาจมีผลให้เด็กหรือวัยรุ่นเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ขาดวุฒิภาวะอย่างถาวร และถ้ายิ่งได้มีโอกาส “ลุ้นผล” บ่อย ๆ และมี “อารมณ์” ร่วมบ่อย ๆ ก็มีโอกาสดูดการพนันมากขึ้นเท่านั้น



ดัดแปลงจาก Somerville LH, Casey BJ. Developmental neurobiology of cognitive control and motivational systems. Current Opinion in Neurobiology. 2010;20(2):236-41.



⁶ พรจิรา ปรีวัชรากุล (๒๕๕๖) .ความสัมพันธ์ระหว่างการพนันและการทำงานของสมอง.

สมมุติฐานเกี่ยวกับผลของการเล่นพนันรูปแบบต่างๆ ตั้งแต่เด็กที่มีต่อการพัฒนาโครงสร้างสมองที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ การควบคุมตัวเอง และการตัดสินใจ

จากสถานการณ์และผลกระทบของพนันฟุตบอล หากสังคมยังปล่อยให้การเล่นพนันฟุตบอลคือบุคคลานสู่เยาวชน ผลกระทบไม่ได้เกิดกับเด็กเยาวชนที่เล่นพนันเท่านั้น แต่ยังกระทบคนในครอบครัวและความมั่นคงของสังคมในวงกว้างด้วย เพราะมีข้อมูลยืนยันชัดเจนว่า คนที่ติดพนัน ๑ คนจะสร้างผลกระทบให้กับคนในครอบครัวถึง ๘ คน ในขณะที่ประเทศที่พัฒนาแล้วมีมาตรการกำกับดูแลการเล่นพนันอย่างชัดเจนภายใต้วัตถุประสงค์สำคัญ ๓ ประการคือ เพื่อสร้างหลักประกันว่าการพนันจะไม่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม ผู้ที่เข้าไปเล่นการพนันจะได้รับการปฏิบัติอย่างยุติธรรม และสุดท้ายซึ่งสำคัญที่สุด เด็กและผู้ด้อยโอกาสต้องได้รับการคุ้มครองมิให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับการเล่นพนัน⁷

บทบาทของหน่วยงานต่าง ๆ ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบัน มีกฎหมายที่ระบุถึงอำนาจในการจัดการการเล่นพนัน ดังนี้

๑. การกำหนดมาตรการคุ้มครองเด็กและเยาวชน ไม่ให้เกี่ยวข้องกับการเล่นพนัน ซึ่งมีการระบุถึงการห้ามเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า ๒๐ ปีเล่นการพนันในพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. ๒๕๓๘ การคุ้มครองเด็กที่อายุต่ำกว่า ๑๘ ปีไม่ให้เล่นการพนันและเข้าถึงพื้นที่ที่จัดให้มีการพนันตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๕๖

๒. มาตรการเกี่ยวกับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต ได้แก่ มาตรการการกำกับดูแลผู้ได้รับใบอนุญาตให้บริการโครงข่ายอินเทอร์เน็ต ให้ดูแลผู้ใช้บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไม่ให้กระทำการโดยมิชอบ ทำลายศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และพระราชบัญญัติประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

๓. การห้ามโฆษณาประชาสัมพันธ์ เชิญชวนคนเล่นพนัน ตามพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. ๒๕๓๘ มิให้มีการออกรายการที่มีเนื้อหาสาระที่ส่งผลต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

⁷ มาสุก พงษ์ไพจิตร,สังลิด วิริยะรังสรรค์,นวลน้อย ดวีรัตน์,กนกศักดิ์ แก้วเทพ. (๒๕๕๒) อุตสาหกรรมการเล่น พนัน ไทย อังกฤษ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และมาเลเซีย. หน้า

หรือมีผลกระทบต่อทำให้เกิดความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชนอย่างร้ายแรง พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.และการกำกับดูแลการ ๒๕๕๑ .ศ. เผยแพร่สิ่งพิมพ์ ที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชน ตาม พระราชบัญญัติจัดแจ้ง การพิมพ์ พ๒๕๕๐.ศ.

๔. การปราบปรามการจัดให้มีกิจกรรมการพนันที่ผิดกฎหมายและการพนันออนไลน์ ซึ่งมีเป็น บทบาทของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และในปัจจุบันกรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็น อีกหน่วยงานหนึ่งที่มีการดำเนินการติดตามจับกุมการพนันออนไลน์

๕. การยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการพนันผิดกฎหมาย สำนักงานป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน (ปปง.) มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการกับเจ้ามือพนันออนไลน์ตามพระราชบัญญัติป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงิน พ๒๕๔๒ .ศ. แต่มีข้อติดขัดในทางกฎหมายและการสืบสวนสอบสวนเพื่อยึดหรือ อายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการพนันผิดกฎหมาย

สภาพปัญหาต่อการจัดการการพนันของประเทศไทย

๑. ปัญหาการประสานงานระหว่างหน่วยงานในเรื่องการพนัน พบว่าหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่ รับผิดชอบ ตาม พ การพนัน .บ.ร.พคือ กระทรวงมหาดไทยในฐานะ ๒๔๓/๘.ศ.ะหน่วยงานรักษาการตาม กฎหมาย ยังมีได้ทำงานเชิงรุกเพื่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาผลกระทบจาก ธุรกิจพนันผิดกฎหมาย และพนันออนไลน์

๒. ปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาของกฎหมายที่ล้าสมัย เนื่องจาก พมี ๒๔๓/๘.ศ.การพนัน พ .บ.ร. เนื้อหาและบทลงโทษที่ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์การพนันในปัจจุบัน เช่น ปัญหาการปรับใช้ฐานความผิด กับบทลงโทษที่เหมาะสมระหว่างผู้จัดให้เล่น และผู้เล่น บทลงโทษที่ล้าสมัยอัตราการลงโทษที่ต่ำมาก ย้อนหลังไปกว่า ๘๐ ปี จึงไม่เหมาะสมกับสภาพปัญหาในปัจจุบัน และไม่มีบทบัญญัติที่คุ้มครองเด็กและ เยาวชนจากการเล่นพนันที่เข้มข้นเป็นการเฉพาะ

๓. ปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย การไม่มีกลไกการเฝ้าระวัง ตรวจสอบการพนันที่ผิด กฎหมายขาดประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐขาดการประสานงานกับหน่วยงาน องค์กรอื่น โดยเฉพาะการทำงานกับภาคประชาชน

๔. ปัญหาการตีความและการปรับใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.๒๕๕๐.ศ. และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ในส่วนของพนันออนไลน์ โดยเฉพาะความ สับสนถึงขอบเขตอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติเพื่อป้องกันและปราบปรามการพนันออนไลน์

๕. ปัญหาในการคุ้มครองเด็กและเยาวชน ร่าง พ.... .ศ.การพนัน พ.บ.ร.ซึ่งรัฐบาลชุดนี้ไม่มีรับ หลักการในช่วงมหายุทธภัยปี ๒๕๕๔ และกำลังอยู่ในการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา ไม่มี บทบัญญัติที่เป็นมาตรการคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่แตกต่างจาก พ การพนัน.บ.ร.๒๕๓/๘ แต่อย่างไร กกล่าวคือในร่าง พ.... .ศ.การพนัน พ.บ.ร. มาตรา ๑๓ ยังอนุญาตให้เยาวชนหรือผู้มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี สามารถเล่นพนันประเภทสลากกินแบ่ง สลากกินรวบ หรือล็อตโต้ (lotto) ได้ เด็กหรือเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียน อายุ ๑๕-๑๘- ปี สามารถซื้อหวยได้ ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมและไม่ถูกต้องอย่างยิ่ง เพราะกฎหมายในหลาย ประเทศมีบทบัญญัติห้ามเด็กในวัยดังกล่าวเล่นพนันในลักษณะนี้ จึงไม่ควรมีบทยกเว้นตามมาตรา ๑๓ อีก ทั้งร่าง พไ.... .ศ.การพนัน พ.บ.ร.ไม่มีบทบัญญัติที่ห้ามการโฆษณา การเชิญชวน หรือการส่งเสริมการเล่น พนันหรือธุรกิจพนันที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นเด็ก เยาวชน หรือบุคคลทั่วไป ซึ่งในกฎหมายการพนันในหลาย ประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้วจะให้ความสำคัญในเรื่องนี้ มีการบัญญัติห้ามไว้อย่างชัดเจน และมี บทลงโทษที่ค่อนข้างรุนแรง เช่น กฎหมายอังกฤษ กฎหมายออสเตรเลียในหลายมลรัฐ เนื่องจากมีผลเสียต่อ ประชาชนทั่วไปอย่างมาก ทำนองเดียวกันกับการห้ามโฆษณาบุหรี่และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีกฎหมาย บัญญัติไว้

ข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ปัญหาพนันฟุตบอลผ่านช่องทางออนไลน์

๑. ข้อเสนอต่อหน่วยงานภาครัฐ

๑.๑ ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพนันอย่างเป็นระบบ ได้แก่ พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. ๒๕๓/๘ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ พระราชบัญญัติความผิดทาง คอมพิวเตอร์ ๒๕๕๐ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ โดยมีกระบวนการป้องกันการป้องกันเด็กและเยาวชนจากการพนัน อย่างชัดเจน

๑.๒. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาและการกีฬาแห่งประเทศไทย ใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬา อาชีพ พศ. ๒๕๕๖ สร้างทัศนคติและพฤติกรรมไม่เล่นพนันของบุคลากรในวงการกีฬาฟุตบอล ผู้ฝึกสอน เจ้าของสโมสร ผู้บริหารสโมสร (องค์กรกีฬา ฯลฯ/

๑.๓. กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ควรจัดตั้งคณะทำงานเพื่อเฝ้าระวังและชี้เบาะแสการกระทำผิดที่เกี่ยวข้องกับการพนันฟุตบอลบนเว็บไซต์ให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ และควรประสานกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่ออายัดบัญชีธนาคารที่เปิดใช้สำหรับการโอนเงินในการเล่นพนันฟุตบอลออนไลน์ และแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ให้ครอบคลุมถึงการกระทำที่มีลักษณะตั้งแต่ชั่ววินาที ส่งเสริมให้เกิดการ ๒๕๕๐ .ศ.เล่นการพนันฟุตบอลออนไลน์ และการเล่นการพนันประเภทอื่นๆด้วย

๑.๔. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยกองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี และกองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ต้องบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดกับบริษัทเอกชนด้านสื่อสารมวลชน ทั้งประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุโทรทัศน์ และสื่อบนอินเทอร์เน็ต

๑.๕. สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ควรจัดตั้งคณะทำงานเพื่อกำกับดูแล และตรวจสอบสถานีโทรทัศน์ สถานีวิทยุ และสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ที่มีการนำเสนอรายการกีฬาที่มีลักษณะล่อแหลมต่อการส่งเสริม และชี้ชวนให้เกิดการเล่นการพนันฟุตบอล และควรเร่งกำหนดบทลงโทษเฉพาะสำหรับผู้รับสัมปทานของภาครัฐที่ปล่อยปะละเลยให้มีการนำเสนอรายการในลักษณะดังกล่าวตั้งแต่การลงโทษสถานเบาไปจนถึงการยกเลิกสัมปทานและดำเนินคดีตามกฎหมาย

๑.๖. คณะกรรมการกำกับดูแลกิจการวิทยุ กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) จัดทำ Code of Conduct ระหว่างผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตและผู้ให้บริการมือถือ ห้ามกระทำความผิดตามกฎหมายการพนัน โดยกำหนดให้เป็นเงื่อนไขสำคัญในการออกใบอนุญาตประเภทต่าง ๆ รวมทั้งระบบกรองเนื้อหาบนมือถือ

๑.๗. กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ กรมพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา รมรงค์เปิดพื้นที่สาธารณะ เพื่อสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมการให้ความรู้ด้านการดูฟุตบอลอย่างสร้างสรรค์ ก้าวข้ามการพนันตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน สถานศึกษาจนถึงสถานที่ทำงาน

๒. ข้อเสนอต่อหน่วยงานด้านกีฬา

๒ ๑. สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ และ บริษัท ไทย พรีเมียร์ ลีก จำกัด ในฐานะผู้จัดการแข่งขันฟุตบอลอาชีพของไทย กำหนดเป็นนโยบายให้การแข่งขันฟุตบอลไทย พรีเมียร์ลีก และการแข่งขันรายการอื่นๆ ที่จัดโดยสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ดังนี้

๒ ๑.๑. ต้องไม่มีผู้สื่อข่าวของหนังสือพิมพ์หรือสื่อออนไลน์ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเล่นการพนันหรือในลักษณะการบอกราคาต่อรอง การวิเคราะห์การแข่งขันที่มีลักษณะส่งเสริมให้เล่นการพนันเข้ามาอยู่ในบริเวณรอบสนามฟุตบอลโดยเด็ดขาด

๒.๒ กำหนดนโยบายให้ทุกสโมสรที่ได้รับเงินสนับสนุนประจำปีจากการกีฬาแห่งประเทศไทยรณรงค์ให้สโมสรของตนเป็น "สนามบอลสีขาว" ที่ปลอดการพนันและอบายมุขอื่น เช่น เหล้า บุหรี่ เป็นต้น

๓. ข้อเสนอต่อสื่อมวลชน

๓.๑ สมาคมผู้สื่อข่าวกีฬา สมาคมผู้สื่อข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย และองค์การวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับสื่อสารมวลชน ควรดำเนินงาน ดังนี้

๓.๑.๑ ต้องเข้มงวดกับจริยธรรมของการรายงานข่าวกีฬาเพื่อไม่ให้มีเนื้อหาข่าวที่เป็นการส่งเสริมการเล่นการพนันฟุตบอล เช่น การบอกราคาต่อรอง การวิเคราะห์ผลการแข่งขันที่มีลักษณะส่งเสริมให้เกิดการพนัน

๓.๑.๒ กำหนดอายุขั้นต่ำสำหรับผู้สื่อข่าวกีฬาที่มีอัตราต่อรองการพนันฟุตบอลหรือการพนันกีฬาประเภทอื่นๆ แทรกอยู่ในเนื้อหาของข่าวในหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น

๓.๑.๓ มีมาตรการลงโทษต่อสื่อมวลชนที่ละเมิดจริยธรรมดังกล่าว

บรรณานุกรม

ธนาคาร พจนานพัทธ์ และ วิโรจน์ ศรีหิรัญ. **บทบาทและอิทธิพลของนักพากย์ฟุตบอลและคอลัมน์สต์ฟุตบอลที่มีต่อการเล่นพนันฟุตบอลของเยาวชน**. กรุงเทพฯ: สฤษดิ์วงศ์-มูลนิธิสดศรี : ๒๕๕๕ .

ธีรรัตน์ พันทวี วงศ์ชนะอนง . **ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการพนันในเด็กและเยาวชนในประเทศไทย**. มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์. ๒๕๕๖ .

ผาสุก พงษ์ไพจิตรสังลี, ต วิริยะรังสรรค์_กนกศักดิ์ แก้วเทพ, นवलน้อย ตรีรัตน์. **อุตสาหกรรมการพนัน ไทย อังกฤษ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และมาเลเซีย**. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ๒๕๕๒ .

พรจิรา ปรีวัชรากุล. ความสัมพันธ์ระหว่างการพนันและการทำงานของสมองในเด็กและเยาวชน. กรุงเทพฯ, โครงการขับเคลื่อนสังคมและนโยบายสาธารณะเพื่อลดปัญหาจากการพนัน. มุลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์. ๒๕๕๖ .

ไพศาล ลิ้มสถิตย์ .การศึกษาทบทวนการจัดการปัญหาการพนันและผลกระทบทางสังคม. โครงการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนสังคมปลอดภัย มุลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์. ๒๕๕๕.

ผาสุก พงษ์ไพจิตรสังลี,ต วิริยะรังสรรค์_กนกศักดิ์ แก้วเทพ,นวลน้อย ตริรัตน์,อุตสาหกรรมการพนัน ไทย อังกฤษ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และมาเลเซีย. กรุงเทพฯ :สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย๒๕๕๒ .

พินิจ ลาภธนานนท์ และคณะ .การศึกษาสถานการณ์ พฤติกรรม และผลกระทบการพนันในประเทศไทย.รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการการศึกษาสถานการณ์พฤติกรรมและผลกระทบการพนันในประเทศไทย ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย๒๕๕๔.

ไพศาล ลิ้มสถิตย์. การพนันออนไลน์ การทนายผลฟุตบอล การเล่นเกมออนไลน์ปัญหาในการปรับใช้ : บ.ร.พ.การพนัน พ .ศ.๒๕๖๔รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อน . สฤษดิ์วงศ์-สังคมปลอดภัย มุลนิธิสดศรี. ๒๕๕๕.

ไพศาล ลิ้มสถิตย์ .เปิด ปม เป็น อยู่ คือ พนันออนไลน์ สังคมไทยยุคไร้พรมแดน. กรุงเทพฯ มุลนิธิสด : สฤษดิ์วงศ์-ศรี.๒๕๕๕ .

วิชญ์ วงศ์สินศิริกุล .เกมพนันออนไลน์ หายนะเกมที่ต้องควบคุม, รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการการศึกษาสถานการณ์พฤติกรรมและผลกระทบการพนันในประเทศไทย ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย๒๕๕๔ .

ศูนย์เครือข่ายวิชาการเพื่อสังเกตการณ์และวิจัยความสุขชุมชน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, พฤติกรรมและทัศนคติต่อการเล่นพนันฟุตบอลโลกปี ๒๕๕๓ กรณีศึกษาประชาชนอายุ : ๑๒-๖๐ ปี ในเขตกรุงเทพมหานครและหัวเมืองใหญ่ .๒๕๕๓.

ศูนย์ข้อมูลและนโยบายสาธารณะเพื่อลดผลกระทบจากการพนัน
มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ

๑๑๖๘ ซอยพหลโยธิน ๒๒ ถนนพหลโยธิน แขวงจอมพล
เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

เว็บไซต์: ศูนย์ข้อมูลนโยบายสาธารณะเพื่อลดปัญหาจากการพนัน

<http://www.icgp.thaissf.org>